

מטה דן

בוזרי שני

חברו הרב הגדול והחכם הכולל כחכמת הפילוסופיא ובשבע
חכמות כמהור"ר דוד נימן זצ"ל אב"ד ור"ם דק"ק לונדריש
יוכיח ויורה במענות שכליות ובראיות חזקות ובסופתים גדולים
להכריח אמיתות תורה שבעל פה המקובלת מרז"ל חכמי המשנה
והש"ס ע"ד הכוזרי הראשון, לפי שהרב ר' יהודה הלוי זצ"ל
כל סגמתו בספר הכוזרי שלו הוא להוכיח אמיתות תורה
שבכתב בפרט ועל תורה שבע"פ לא דיבר אלא דרך כלל
ובכן מניח ומני תתברר אמיתות שתיהן ויסתתמו מענות
מכחישיהן, ועמד כנגד הפוקרים כגבור חיל היוצא למלחמה.
כאשר העידו עליו גדולי המתכרים ראשי תפארת ישראל:

סלג סמס

- א) הגאון רשכב"ה חכם צבי בחשבוניתו סימן י"ח העיד עליה כי כל רב
לא אנים לי' וקדש השם כרוח תבונתו:
- ב) הגאון המובהק ח"ק מו"ה חיים יוסף דוד אזולאי זצ"ל, בספרו
שם הגדולים ח"כ מערכת ס"ס אות צ"ה ע"ש מה שהאריך להפליג בשבח
הספר הנחמד הזה:
- ג) הגאון האמתי המפורסם מו"ר אריה ליב אב"ד דק"ק סיץ בעהמ"ח
ספר שאגת אריה לא זו מחבבו עד שהוקם על מזבח הרפוס מחדש
בעירו בסיץ כמבואר הכל בספר שה"ג הנ"ל:

דעת - אתר לימודי יהדות ורוח

www.daat.ac.il

מטה דן 'בוזרי' חלק שני

יוכיח יורה בטענות טבילות בראיות חזקות ובמופתים גדולים אחת
חורה בטעל פה המקובלת מר"ל חתמי המבנה והש"ס יצרתו
אף עביתו אני הנער **רוך** בן האמטל וגנן כה"ר

פנחס ניטו זל"ה

פה **לונרריש** הבירה

שנת

לטק חב"ס חב"ב **רעת** לפ"ק

בדפוס כוז'אם אייל"ף

ברשות מעלת אנשי המעמד יצ"ו :

לפנים בישראל כי מלך ה' זבאות צהר זיון וירושלים היה הלה בארץ יערה על נביאיו וחכמיו רוח ממרום. רוח חכמה ובינה. לבוא עד הכונה אמר ה' זרופה לנלות מצפוניה לחפור משמוניה ולמשול במחמיה לא יערכם זהב וזכוכית מרגימה דלית זה טימי. וכל בית ישראל עלו עיניהם בזמני ארץ סהדרי גדולה עמודי הקבלה משען לחם ומשען מים להגיד להם פירוש חורה שבכתב אשר זולתו החקים והמשפטים והחורות כדברי הספר החסום ואין פותר אותם. ובימים ההם זבעת ההיא אין קטטה צבתי מדרשינו ואין מלחמה בישיבותינו ואין נוטה צרמוצותינו רק אחת ומשפט שלום. כי חכמי ישראל הקדושים והנאמנים יעידון כולם כחדר לכל שאל על טעם טעם ועל טהור טהור. ויהי כן מיום השמיטת ה' את הוד קולו על הר סיני בקולות וברקים וענן כבד ונשמע את קול ה' אומר אנכי ולא יהיה לך. עד אשר פרחו צרעת לדוק ובייתום בימי בית שני תלמידים חולקים על רבם עבדים המחפריצים אשר פרוק מעליהם עול מלכות שמים חורה שבע"פ ופשהה הגעג בקירות בית ישראל צרעת ממחרת הוא כי הפילו מוס בקדושים שלומי אמוני ישראל חמיו זל. אז יהק העם ישראל לאגודות אגודות. אז הרב פתחו רשעים לטבות ישרי דרך. ואיש כי יבט כל נפש אדם לזיק וישר שפעת גמולים יכסוהו בקול רנה והודה. אז יגורו מלחמות הפרושים נגד הלקוים להקהל ולעמוד על נפשם ליום קרב ומלחמה כי אמרו נשאה חשורר מדלים ועטבו עלינו והכרימו את שמע מן הארץ. ואף כי אחרי אשר הלקוים מלאו כל ארץ ישראל חללים גברה יד הפרושים עליהם עכ"ל עדיין לחלוותיה שלהם קיימת עד אשר גלה יקרנו ונטל כבוד מצית חיינו אז ספו חמו גם הם מבלותו הפיזור והעלפול וימעטו וישחוו ורוח עברה ויבערם כמוך יסוער מגורן ולא נודע מקומם איה :

זאת נחמות עבדי ה' בבלותם המר והגמרה רב ועצום ממנו אשר כולם כחדר שומעים לקול מוריהם חכמי המטה והש"ס עמודי הקבלה נחמרו' הוהב לוחות הזרית כרובים סוככים כנטי חורחם וקבלתם וחלומתם וזכותם על עם ה' למען לא ימעדו אשוריו ח"ו מעוזר רעה ויגון הלרות סבלותם חנופות והקיפות יוס ביום די לא שלו. וירבו סימנים ויהי כשפט מאלו שנה אשר חסר הסיף ה' שיהי ידו לענות את אשר עמו **בשנת ד' אלפים תקכ"ב** קמו המורדים והפושעים ההוללים והנהלולים ענן ושאלו צו במו בשמים פיהם, הפרו צרית עולם חורה שבע"פ אשר חכמים ינידו ויאמרו לא היו דברים מעולם כי הכל הבל ויטילו אורח סבלותם ורשעתם על פני כל הארץ ויפילו וידתו אנשים רקים ופתיחים יוצי קרעת חזבי דקיסמח כל מוס בם. ולולי קמו עליהם הגלויים והרביים המחורות הגדולים והריון חרבותם על עצמותם להשמידם ולהכחידם מעל נחלת ישראל שרפו כל מו"עדי אל בארץ, ואף גם זאת בענותותינו שרבו ילאו ממנו מה שילאו והללית מעשה שטן אצרה האמונה ונכרתה מפי קלת מאשי ישראל כי הנה אלה רשעים פרצו בצויה, וחכמי הדורות הבאים אחר הגלויים (לא) נחאפקו ליטול מקל להכות על קדקדם להחזיר להם תשובה ויען העלו על לבם את מש"נה החורה הזאת אל חטן כסיל כאלוהו שבקיה לריוח דמנפשיה נפיל. ובין דא לדא רבו המחלוקת ויעלמו ההלכות וידל ישראל מאוד קודר הוא ללחם איה ועל פה לחם יפ"סע צבר הכס בעמו בזוקים וברחובות לבקש טרף לבייתו כי עוללים שאלו לחם פורש אין, וינעק בקול גדול לאמר איה דגן ויין עגמה נפשי לאגורה כסף וככר להם בקשיו ולא מלאחיו ואין מנחם ואין מרחם לעני כי יעטפו ואין קומץ מלא קוממו מבלתו ומשמנו אל עני ונכה רוח חמד אל דבר ד' על כן חפוג חומר היחיה כאלמנה מונחת בקרן זוית דורש אין לה. כי מי חכם ויבין אלה נכון וידעם ולא יאמר לגששו למה נמות מתי רשב ולחמוי רבף הלא טוב לנו ללכה אל עיר מושב הממלאים בתיבהם כסף כי שם נוה ה' את הברכה ממגד הבוואה שמש. ואם יד חרוצים תעשיר ותצבר כסף כעפר והכסף יענה את הכל. הבה נתחכמה לו אולי יחנן ה' זבאות ונשבע לחם ונהיה פוצים. ובכן חסדם יעוזנו מקור מים חיים וילכו לכהל כסף אשים וכסף חט"רות ולא שחו על לבם לאמר מה עשיו כי יש לכסף מו"ל לעומת שבה כן ילך. על זאת חבבל הארץ כל פנים קבלו פארור כי העו"שר יהולל חכם ואין רואה ואין יודע ואין מבין דברי אלהים חיים ה' זבאות אלהינו אלא אחד מעיר ושיני מתשפחה העניים והסביונים וצדיקים אין לחם ואין שמה. ו'גופם על זה שבר על שבר כי קמו עמדו חרבות אנשים חטאים חכמים וצדיקים אשר לא ראו מאורות החורה מייחיהם וישמו כסלם בשכלם וקלשונם בשונם ויאמרו שפתינו אחנו מי אדון לנו מה לנו עסמחלוקת תגליה ואמוראים

הקדמת המחבר

מהם לנו עם כויות דרב ושמחול ואביו ורבה והלא זאת החורה אשר זה משה לפני בני ישראל
בנה כחמה מאירת עינים אין עיף ואין כושל בה כי שפר חורה האלהים מפורש בשום שלל
 והבין במקרא ולא ידעו ולא יבינו כי לולי קבלת חז"ל כללנו בכפרים כנסף :

ואם האמת אחס שאין לנו אלא מה שכתוב בחורה הלא הם יורתי יאמרו לי למה דוד המלך
 הסתיר והקדוש לפני ה' ישוך שיחו לאמר . כורתי ה' דרך חקך . הביני ואלרם
הארץ . הביני והלמד מה מזהו . עבדך אני הביני ואדעה עדותיך . וכי לא היה יודע
לקרוא בחורה , והלא כל שבחומש חוקות של בית רבן לומדין אוהו אפילו בעל פה בד' וה'
 שנים . עוד כתיב שבעה ימים האכל מנחה . וכתיב ששת ימים האכל מנחה . הלאך יהקיינו
 ב' כתובים הללו . וכן כתיב לך ששחם על חמץ דם זבחי וכתיב אך ביום הראשון השביתו
 שאור מבתיכם . ולענין הספורים כתיב במעמד בין הכתרים ועבדום וענו הוזהר ה' שם
 וכתיב ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה . כתיב ועשו להם
 זניח . וכתיב גדילים טעשה לך , ולא ידענו לא הומר ולא אפי' הציגים . כתיב ולא יאל
 איש ממקומו ביום השביעי , ואם הדבר כפשוטו לא היו ראשין לנאח במכת ביהם בשבת .
 וכתיב וימלאו איש מקושט עניים ביום השבת אם כן יאלו למייל ומאלו אוהו ועברו על מנחה
 אל יאל איש ממקומו וכו' ואעפ"כ לא מנינו שבעה . הן אלא אחת מני אלף ממה שכתוב בחורה
 שאי אפשר להבין בלי פירוש . ועל אלו וכיוצא בהן בקש דוד למדני חקך . הביני
 ולאדעה עדותיך :

ואם אמור יאמר המכחיש וכן לו יהי כדברך שקלה מנחה לציבות ביאור ואפילו חיימא כולן
 נחה לאחיה . מי הוא זה ואי זה הוא אשר מלאו לבו לקיים ולאשר שמה שפירשו חכמי
 המשנה וההלכות הוא הוא זה שקבל משה מפינו , אף אני אשיב אמרו לו כי זהו מנחה
 ועיקר החיבור הזה ועל זה הענין דוקא יוסבו כל גלגלי מופתיו טענותיו ורהיטויו וכן לך
 קורא ובוא בחדריו וחראם כי שמה הרוח ללכה לא יסבו בלבבן . ואם עדיין ישוב ויאמר
 שהם כל מה שהורונו חז"ל הוא מקובל איכה יועם זהב הקבלה בלבול המלוקות , תשובתו
 בלדו שאין מהלוקת טעם בעיקר הדין אלא בפירושו . ועל פי שנים עדים יקום דבר הרמב"ם
 והרשב"ד ז"ל . הראשון בהקדמת פירוש המשנה הראשוני משם . והשני בהקדמת ספר הקבלה וז"ל :
זה כי הקבלה כחברונו להודיע לתלמידים כי כל דברי רז"ל חכמי המשנה והגמרא כולם
 מקובלים חכם גדול וזדק מפי חכם גדול וזדק מפי ראש ישיבה וסיעתו מפי ראש ישיבה
 וסיעתו מאכסי כנסת הגדולה שקבלו מהנביאים ז"ל ועולם חכמי הגמרא וכל שכן חכמי המשנה
 אפילו דבר קטן לא אמרו מלבן חוץ מן התקנות שחקנו בהסכמת כולם כדי לעשות סיד לחורה .
 ואם לאחד אדם שיש בו ריח אפיורסיה לומר מפני שחלקו בכמה מקומות לכך אני מסופק
 בדבריהם . אף אחת הקהה אח שינוי והודיעהו שהוא ממרה עפ"י ב"ד ושלא נחלקו רז"ל
 לעולם בעיקר מנחה אלא בהולדותיה ששמעו עיקרה מרבותיהם ולא שאלום על הולדותיה
 מפני שלא שמשו כל זרעון כיוצא בו לא נחלקו אם מדליקין נר בשבת אם לא . על מה נחלקו
 במה מדליקין ובמה אין מדליקין , ולא נחלקו אם חובב לקרוא ק"ש ערבית ושחרית או לא
 ועל מה נחלקו מאימתי קורין את שמש בערבית ומאימתי קורין את שמש בשחרית וכן לכל
 דבריהם עכ"ל :

ועתה שמענה ואחיה דע לך שכל מה שאני כותב בספר אינו אלא פירוש הרמב"ם והרשב"ד
 בענין הזה כי שני המאורות הגדולים האלה אשר לבן כפתחו של אולם די להם בראשי
פרקים ולכן דבריהם מועטים וענייניהם מרובים אבל אני אחזה לי כי בימים הללו ובזמן הזה
 אשר הפאחיו מנעו הטוב ממנו , ואין טוב אלא חורה" זריבין אנו לדברים ולעניינים מרובים
ולביאור רחב וכולי האי ואולי יספיק לשום מחסום בפי הדבורים סרה על רז"ל עמודי ההמת
 והקבלה ולכן אמרתי הנה באתי במגלת ספר להוכיח במישור בטענות שליות בראיות אלהות
ובמפתחים גדולים שרז"ל אחת ודבריהם אחת . ולעמים בבחי' רלוות מהכסופים לפי פשטן
לסביר למכחישים אל דרך האמונה והקבלה כמו שנאמר עת לעשות לה' הפרו תורכיך אף
 שלא נעלם ממנו שחז"ל פירשום בענין אחר :

וקראתי בשם הספר הזה בישראל **מטה דין** . בוורי חלק שני . **מטה דין** כי הוא מטה
 עוז ודין להכות על קדקד הקראים תלמידי עין וקשאל לדון אוהם במלכות ברז' עת
באמה והסברא . למען ידעו ויבינו כי שוא עמלו החמיהם ומפרשיהם להבין דברי אלהים
 חיים

הקדמת המחבר

חיים מספרתם הרעועה בלי עזר וסיוע האמת המקובלת ממרע"ה ועד היום והיום והעמית בכלל כי לא השכח מפי זרענו :

עוד קראתי כמה דין לפי שהיבט ד"ן כוללת שמי וכינויי **דוד נישו** :

כוזרי חלק שני לפי שהרב ר' יהודה הלוי ז"ל כל מגמתו בספר הכוזרי שלו **לא** להוכיח אמתה חורה שכתב בפרט ועל תורה שבע"פ לא דיבר אלא **דרך**

כלל. ובכן מיניו ומינוי המכבד אמתה שתיבן ויסתחמו טענות מכתשיבן ואף כי הוא ז"ל מגדולי חכמי ספרד היה וכביר מלכה ידו בכל חכמות אלהיות ואנושיות ואנוכי הדל באלפי . עם כל זה לא משכתי את ידי מהמלאכה הזאת מלאכה שמים כי בטחתי בסייעתא דרחה **לא** דליבא בעי ובטמודי האמת המקובלת שהם הרהיבוני לקנא קנאת ה' לצאתה ותורחתי הסבורה והחמימה והחמימי ישראל הקדושים והנאמנים להודיע ולהודיע שכל מה שהורונו והודיעונו אינו אלא מה שלמדנו מרבותם ורבותם אחרים עד משה צביה . חוץ מהסייגות והסקנות שלום אשר הם עלמם ז"ל כתבו בצפה וכמה דוכתי הא דאורייתא והא דרבנן . מדרבנן וקרא אסתחא בעלמא :

ולפי שיש מחלוקת על מלך כוזר הראשון ועל מלכותו שזה אומר בכה וזה אומר בכה . יש אומרים שהרב המחבר המליץ בדעתו מלך ומלכות אשר לא היה ולא נברא . וי"א שמשעה שהיה כך היה ככתוב בספר כדי שלא לאפשי במחלוקת על הכוזרי שלי אני מודיע נאמנה לכל קורא בספרי שלא נהיה כדברים האלה כי מלבי אני בודאם יען מימי לא ראיתי לא מלכות כוזר ולא מלך כוזרי אלא שדרכתי אחרי עקבות הרב ר' יהודה הלוי ז"ל לקיים מה שגאמר למען מלך בדרך טובים וארחות לדיקים חשומר . וחברתי ספרי כספרו דרך שאלה והשובה אף כי אני אני המדבר כי רב חיל הסגנון הזה לחקוע חוץ הטענות וחוקף הראיות וכן המופתים בלב הקורא יותר מאיזה דרך וסגנון אחר למען ידע כל שער עמי כי הכמת רז"ל היא חכמתו ובינתו וחולתה לא נדע מה נעשה בקיום החורה . והלקחי הספר הזה לחמשה ויכותים :

הויכוח הראשון אני מוכיח מן המקרא . שהיתה לישראל חורה שבע"פ בימי הנביאים מחברי המקרא :

בשני אודיע נאמנה שאי אפשר שהז"ל ברוך מלכם פירוש החורה והנאמנה :

בשלישי שמחלוקת חז"ל אינן על העיקרים המקובלים אלא על פירוש קלמס :

ברביעי שהיו בקיאים בכל החכמות והסיון הגדול שיש להם על הפלסופים אפי' במחלוקות : **בחמישי** הגלה ונראה עוד אמתתם מסוד העיבור . ואגב נראה אני משיב קושיות עליונות שמעוררים עליו :

והנני מפיל הנסיון לפני כל המרכיבים חורה בכל נפולות יהודה וישראל שקודם שיטע להלמידים פירוש המשנה או בגמרא שילמדו אותם שלשה ויכותים הראשונים של ספר הזה ויפראו אותם באר היבט כי לכן כתבתי בלשון זה ונקל . ובכן כשיכנסו בחדרי המשנה וסגמרא לא יפוג לבם בראותם שקלא וקרית והיות דאבוי ורבה כי מקדם קדמתה יכירו וידעו שאלו ואלו דברי אלהים היים :

ואל אלהים הן בוחן לבות וכליות הוא יודע וישראל הוא ידע כי לא לכבודי ולא לכבוד בית אבא עשיתי יען כל יודעי ומכירי לפניו מימי חרפי עד היום הזה אשר נאקס בני שיבה ויעידון ויגידון כי משולם לא גבה **לבי** ולא רמו עיני אלא לכבוד ה' ותורחתי וחכמי ישראל . עלה בדעתי לחזק ולחמץ אמונת בני עמנו ברז"ל בטענות ובראיות שלליות המתיישבות על הלך למען יהיה הפשוט זהב במשכיות כסף :

סוף דבר אני משחמס בפיוטו ידים ורגלים לפני האדון ה' אלהי ישראל ואחמץ אליו בכל לבבי ובכל נפשי יזכני ויחייני לפנות ספרים אחרים כאשר עם לבבי לכבוד ולכבוד פורחתי הסקדושה והחמימה עד אשר יקום את דברי אשר דבר עלינו ומלאה הארץ דעה את ה' במיכון וכיומיון וכתיב לכל בית ישראל בעגלה ובזמן קריב אבי"ר :

